

Ο Γιάννης Καλπούζος* για το βιβλίο του Ντίνου Γιώτη «Η Γαλλίδα δασκάλα»

- Wednesday, 17 July 2013 12:15
- Written by Vasilis

Πρόκειται για ένα μυθιστόρημα ολοκληρωμένο από κάθε άποψη. Γλώσσα γοητευτική, χαρακτήρες πειστικοί με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, με ευφύεστατη πλοκή, με δράση και αγωνία, με συγκινησιακές φορτίσεις, με αναπάντεχες ανατροπές και εκπλήξεις.

Το μυθιστόρημα ξεκινά με ένα εξαιρετικό εύρημα. Ο Άγης, ο εξηντάρης πλέον κεντρικός ήρωας, λαβαίνει στην Αθήνα ένα πακέτο με περιεχόμενο ένα σκουριασμένο πιστόλι. Από ποιόν; Γιατί του το έστειλε; Τι μυστικά κρύβει αυτό το πιστόλι και καλούν τον ήρωα και μαζί τον αναγνώστη να τα ανακαλύψει; Ποιες αλήθειες κρύβει ο Άγης;

Δημιουργείται έτσι η αρχή του μύθου. Μύθος ο οποίος από την εποχή του Ομήρου και του Αριστοτέλη έλκει και σαγηνεύει τον άνθρωπο κι αποτελεί απαραίτητη και βασική συνθήκη για κάθε μυθιστόρημα. Με το εύρημα του πιστολιού ο Ντίνος Γιώτης αρπάζει από τον γιακά τον

αναγνώστη και πλέον τον παρασύρει με μαεστρία στις σελίδες του βιβλίου. Αναπτύσσει την μυθιστορία του γύρω από το αρχικό εύρημα, όμως στη συνέχεια ανοίγει διαρκώς νέους θεματικούς κύκλους και με νέα λογοτεχνικά τεχνάσματα καταφέρνει να κρατά αμείωτο το ενδιαφέρον και μάλιστα να το προσαυξάνει από σελίδα σε σελίδα.

Ο δωδεκάχρονος Άγης, ο Φάνης, οι δίδυμοι Κοσμάς και Δαμιανός, ο Σταύρος, ο μεγαλοκτηματίας Βάϊος απόγονος τσιφλικάδων, ο Βλάσης, μια γυναίκα στη σκοτεινή πλευρά του φεγγαριού είναι οι βασικοί ήρωες του μυθιστορήματος σε έναν χορό, πότε ερωτικό κι αισθησιακό και πότε επιθετικό και άγριο, γύρω από τη Γαλλίδα δασκάλα, την πλανεύτρα και πυγόστολο κατά τον συγγραφέα, ήτοι με στολισμένα πισινά ή κατά τον Ησίοδο: *Ἐπίθετον γυναικὸς στολιζούσης τὰ περὶ τὴν πυγῆν μέρη, κατὰ παρῳδιᾶν τοῦ Ἐλκεσίπεπλος, μετὰ συμπαρομαρτοῦσης ἔννοιᾶς ἀκολασίας καὶ αἰσχρότητος, Ἡσίοδ. Ἔργ. κ. Ἡμ. 371.*

Αρκετούς από τους ήρωες τους συναντάμε στην παιδική αλλά και στην ώριμη ηλικία, καθώς το μυθιστόρημα εξελίσσεται με διαδοχικά περάσματα σε δύο χρονικές περιόδους, ενώ η μετακίνηση από τον τρέχοντα χρόνο στο κοντινό παρελθόν πραγματοποιείται με άνεση, χωρίς χάσματα και πλατειασμούς.

Ένα κρυφό καταφύγιο-δεντρόσπιτο• μια μυστική λιμνούλα με νούφαρα όπου κάνει μπάνιο γυμνή η γαλλίδα δασκάλα• κοντά παντελόνια, λαστιχένια πέδιλα, τσεχοσλοβάκικα ποδήλατα και ορθοπεταλιές στους χωματόδρομους• ψάρεμα ή βουτιές στο ποτάμι, σκαρφαλώματα στα δέντρα και γδαρσίματα στα γόνατα• περιοδικά όπως ο Μικρός Κάου-μπόου, ο Μικρός Σερίφης, το Μυστήριο και η Μάσκα• πλατάνια, ιτιές, πορτοκαλιές, λεμονιές, καλαμιώνες και γούρνες με νερό• χέρσα χωράφια, ξύλινα τουφέκια, τζιτζίκια και γαϊδουράγκαθα• άφιλτρα τσιγάρα Έθνος, μηχανάκια μάρκας Φλορέτα και αυτοκίνητα Ντότς• φτωχόσπιτα με ασβεστωμένους τοίχους και κεραμοσκεπές• αυλές όπου η μουριές απλώνουν τη σκιά τους• γαριφαλιές σε τενεκέδες, βρύσες όπου πλατσουρίζουν τα παιδιά, καθημερινοί άνθρωποι μιας άλλης εποχής, μυρουδιές, χρώματα και πόσα άλλα συντελούν στην αναπαράσταση ενός κόσμου που δεν υπάρχει πια, αυτού των αρχών της δεκαετίας του 1960. Ωστόσο αυτός ο κόσμος με τον τρόπο που τον αναπλάθει ο Ντίνος Γιώτης σίγουρα θα θυμίσει πολλά στους μεγαλύτερους και θα τους συγκινήσει βαθύτατα, ενώ κι οι νεότεροι θα έχουν την ευκαιρία να μάθουν και να ζήσουν μια άλλη ζωή, όπως συμβαίνει πάντα μέσα από τα καλά μυθιστορήματα.

Ο Γιώτης μιλά για μια εποχή που η λέξη εφηβεία δεν υπήρχε στο λεξιλόγιο των απλών ανθρώπων της επαρχίας και πολύ περισσότερο όσα συνεπάγεται η αναπτυξιακή φάση στην ψυχολογία και στη συμπεριφορά των παιδιών. Κι είναι ολοφάνερο ότι ο συγγραφέας κατέχει μέσα από προσωπικά βιώματα αυτή την αλήθεια και χειρίζεται το πλέγμα των σχέσεων παιδιών-γονιών αριστοτεχνικά.

Ο στοχασμός γύρω από την αθωότητα της παιδικής ηλικίας, γύρω από τα παιδικά τραύματα ή τα σημάδια και γύρω από όσα διαμορφώνουν με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο χαρακτήρες και νοοτροπίες είναι προϊόν μεταγενέστερης εποχής για τους ήρωες του βιβλίου. Τότε που ο ώριμος πια Άγης έρχεται να φιλοσοφήσει πάνω στην ίδια τη ζωή του και μαζί του ο αναγνώστης. Κοντολογίς οι μικροί ήρωες, ανεξάρτητα από τις μελλοντικές σκέψεις που θα κάνουν μεγαλώνοντας, βιώνουν με ρεαλιστικό και σαγηνευτικό τρόπο τη ζωή τους εντός ή εκτός των ορίων της μικρής επαρχιακής πόλης, στον κάμπο ή στο ποτάμι, ενώ εξαιρετικά δοσμένα είναι τα πρώτα σκιρτήματα της αντρικής φύσης και οι παιδικές φαντασιώσεις και ονειρώξεις. Κι αυτό βεβαίως συγκαταλέγεται στις αρετές του μυθιστορήματος.

Ο έρωτας που διαρρέει όλο το βιβλίο, η απώλεια, οι απογοητεύσεις στο διάβα της ζωής, τα χαμένα όνειρα, το παιδί που όλοι κρύβουμε μέσα μας -αθώο κι άλλοτε ενοχικό-, ο χρόνος που δαμάζει τον πόθο, γεννά νοσταλγία και φόβο απέναντι στον θάνατο αποτελούν μερικά από τα ζητήματα που πραγματεύεται ο Ντίνος Γιώτης παράλληλα με την εξέλιξη της περιπέτειας.

Στο μυθιστόρημα ο Ντίνος Γιώτης συλλαμβάνει με αριστοτεχνικό τρόπο την ψυχολογία και τη συμπεριφορά των ηρώων-παιδιών εκείνης της εποχής, ενώ στιβαρά κτισμένοι είναι και γενικότερα οι χαρακτήρες του βιβλίου μέσα από αλλεπάλληλες σκηνές, μέσα από τη δράση, τα γεγονότα και τις καταστάσεις που βιώνουν. Γνωρίζοντας δε πολύ καλά πώς κτίζεται μια μυθοπλασία και πώς να κρατά αμείωτο το ενδιαφέρον, αποκαλύπτει με δόσεις τα μυστικά. Ωστόσο ποτέ δεν είσαι σίγουρος αν σου αποκάλυψε την αλήθεια ή σε ξεγελά. Κι αυτό δεν θα το μάθει ο αναγνώστης παρά στις τελευταίες σελίδες.

Ως ανάσες στις σελίδες του μυθιστορήματος λειτουργούν οι κωμικές καταστάσεις, απαραίτητες για την αναπαράσταση της καθημερινής ζωής, αλλά και της σκιαγράφησης των χαρακτήρων.

Η γλώσσα του βιβλίου συνεπαίρνει τον αναγνώστη, έχει ρυθμό, πολλές φορές ακολουθεί τη φόρμα του σεναρίου, υποστηρίζει με άριστο τρόπο περιγραφές και στιγμιότυπα, δημιουργεί ατμόσφαιρα και χρωματίζεται πολύ επιτυχημένα με μπολιάσματα στο αφηγηματικό μέρος ή στους διαλόγους με λέξεις της ντοπιολαλιάς.

Κοντολογίς συλλέκτης λέξεων, εικόνων, συναισθημάτων, συλλογισμών, γνώσεων, ευρημάτων, παθών και παθημάτων αποδεικνύεται ο Ντίνος Γιώτης στο μυθιστόρημα "Η Γαλλίδα δασκάλα" που όλα μαζί κτίζουν μια ζηλευτή μυθοπλασία κι αποκαλύπτουν συγχρόνως τα μύχια της ψυχής των ανθρώπων.

**** Ο Γιάννης Καλπούζος είναι συγγραφέας, ο οποίος πέραν της αναγνωρίσεως που τυγχάνει από το αναγνωστικό κοινό, απέσπασε το πρώτο βραβείο αναγνωστών για το βιβλίο του «Ιμαρέτ. Στη σκιά του ρολογιού»***